

چراغ امید

www.ketab.ir

نویسندگان:

محمودرضا محمد دوست

محمد حسین فرد مقدم

سرشناسه	: محمددوست، محمودرضا، ۱۳۶۰-
عنوان و نام پدیدآور	: چراغ امید / مولفین محمودرضا محمددوست، محمدحسین فردمقدم.
مشخصات نشر	: قم: میراث ماندگار، ۱۴۰۳.
مشخصات ظاهری	: ۲۲۱ ص؛ ۵/۱۴ × ۵/۲۱ س.م.
شابک	: ۹۷۸-۶۰۰-۳۱۴-۲۸۹-۳
وضعیت فهرست نویسی	: فیا
موضوع	: مجتهدان و علما -- ایران -- وصیتنامه‌ها Ulama -- Iran -- Wills شهبان -- ایران -- وصیتنامه‌ها Martyrs -- Iran -- Wills
شناسه افزوده	: فرد مقدم، محمدحسین، ۱۳۶۸ -
رده بندی کنگره	: ۷/۵۵BP
رده بندی دیویی	: ۹۹۶/۲۹۷
شماره کتابشناسی ملی	: ۹۵۸۴۵۱۹

چراغ امید

■ مؤلفین: محمودرضا محمددوست، محمدحسین فردمقدم

■ ناشر: میراث ماندگار

■ نوبت چاپ: اول ۱۴۰۳

■ تیراژ: ۱۰۰ جلد

■ چاپخانه: مبین

■ قیمت: ۱۸۰,۰۰۰ تومان

■ شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۳۱۴-۲۸۹-۳

حق چاپ برای مولف محفوظ می‌باشد.

انتشارات میراث ماندگار

خیابان معلم ساختمان ناشران، طبقه ۳، پلاک ۳۱۸

۰۲۵۳۷۸۴۲۳۹۸

فهرست مطالب

- ۸.....مقدمه
- ۱۳.....فصل اول: نامه‌های اولیاء دین به فرزندان شان
- ۱۴.....وصیت نامه لقمان حکیم به فرزندش
- ۲۰.....وصیت نامه امام علی به فرزندشان امام حسن مجتبی
- ۳۰.....وصیت نامه امام علی علیه السلام پس از ضربت ابن ملجم
- ۳۲.....وصیت نامه امام صادق به موسی بن جعفر
- ۳۴.....فصل دوم: نامه‌های امام خمینی به فرزندان شان
- ۳۵.....وصیت نامه اول خطاب به فرزندان سید مصطفی
- ۴۱.....وصیت نامه دیگر خطاب به فرزندشان سید محمدجواد
- ۴۴.....فصل سوم: نامه‌های رهبر معظم انقلاب به جوانان
- ۴۶.....متن نامه اول به عموم جوانان در اروپا و امریکای شمالی
- ۵۰.....متن نامه دوم به عموم جوانان در کشورهای غربی
- ۵۷.....متن نامه سوم به دانشجویان آمریکایی حامی مردم فلسطین
- ۶۰.....نامه به جوانان عراقی
- ۶۱.....فصل چهارم: نامه‌های فقهای شیعه به فرزندان شان
- ۵۸.....وصیت نامه سیدبن طاووس به فرزندش محمد
- ۶۱.....وصیت نامه علامه حلی به فرزندشان فخرالمحققین
- ۹۴.....وصیت نامه آیت الله سیدعلی قاضی طباطبائی رحمته الله علیه
- ۱۰۲.....وصیت نامه آیت الله بروجردی

- ۱۰۴..... وصیت نامه آیت الله مرعشی نجفی.....
- ۱۰۸..... وصیت نامه علامه طباطبائی.....
- ۱۱۴..... وصیت نامه آیت الله صافی گلپایگانی به فرزندشان.....
- ۱۱۷..... وصیت نامه آیت الله مصباح یزدی.....
- ۱۲۱..... وصیت نامه آیت الله علوی گرگانی.....
- ۱۲۲..... فصل پنجم: نامه‌های شخصیت‌های دینی به فرزندان شان.....
- ۱۲۳..... وصیت نامه آیت الله شهید مدنی.....
- ۱۲۴..... وصیت نامه استاد شهید مرتضی مطهری.....
- ۱۲۴..... وصیت نامه استاد شهید محمدحسین بهشتی.....
- ۱۲۵..... وصیت نامه آیت الله علی صفائی حائری (عین صاد).....
- ۱۳۲..... وصیت نامه پدر استاد فاطمی نیا.....
- ۱۳۳..... وصیت نامه استاد فاطمی نیا.....
- ۱۳۳..... وصیت نامه سید احمد خمینی.....
- ۱۳۷..... فصل ششم: نامه‌های شهداء به فرزندان شان.....
- ۱۳۹..... وصیت نامه شهید محمدعلی رجائی.....
- ۱۳۹..... وصیت نامه شهید مصطفی چمران.....
- ۱۳۹..... وصیت نامه شهید ابراهیم هادی.....
- ۱۳۹..... وصیت نامه شهید محمد ابراهیم همت.....
- ۱۳۹..... نامه شهید باکری به فرماندهان.....
- ۱۴۸..... وصیت نامه شهید هادی قربانی مقدم.....
- ۱۴۸..... وصیت نامه شهید مسعود آشوری.....
- ۱۳۹..... وصیت نامه شهید علی هاشمی.....
- ۱۳۹..... وصیت نامه شهید سید مرتضی آوینی.....

- ۱۴۸..... وصیت نامه شهید علی صیاد شیرازی
- ۱۴۸..... وصیت نامه سردار حاج قاسم سلیمانی
- ۱۹۱..... وصیت نامه شهید حججی
- ۱۳۹..... وصیت نامه شهید عباس دانشگر
- ۱۳۹..... وصیت نامه شهید ناصر باغانی
- ۲۴۶..... وصیت نامه دکتر شهید حسن عضدی
- ۲۴۶..... وصیت نامه شهید محمدحسین فهمیده
- ۱۳۹..... وصیت نامه شهید سهدادی نصرالله فرزند دبیرکل حزب الله
- ۲۴۶..... وصیت نامه شهید گمنام
- ۲۱۳..... نامه پدر شهید محمدباقر فیضی به فرزندش!
- ۲۲۱..... وصیت نامه مادر شهیدان حاج علی و حاجی
- ۲۲۳..... فصل هفتم: نامه‌های شخصیت‌های ملی به فرزندان شان
- ۲۲۴..... نامه دکتر علی شریعتی به فرزندش
- ۲۴۶..... وصیت نامه دکتر پرویز ناتل خانلری به فرزندش
- ۲۴۶..... وصیت نامه یک زندانی محکوم به اعدام
- ۲۵۱..... وصیت نامه پدری به فرزندش
- ۲۵۴..... فصل هشتم: نامه‌های شخصیت‌های جهانی به فرزندان شان
- ۲۵۵..... نامه چارلی چاپلین به دخترش
- ۲۲۵..... وصیت نامه‌های عجیب

مقدمه

دل، به نوشتن آرام می‌گیرد و نوشتن تجربیات را ماندگار می‌کند. خصوصا که پیامبر خدا ﷺ فرمود: هر گاه مؤمن بمیرد و نوشته ای از خود بر جای گذارد، روز قیامت آن برگه، پرده میان او و آتش می‌شود و خداوند به جای هر حرفی که روی آن نوشته شده، شهری هفت برابر پهناورتر از دنیا به او می‌دهد.

نوشتن از شگفت‌انگیزترین دستاوردهای انسانی و از مهم‌ترین ویژگی متمایزکننده آن‌ها از سایر موجودات است. خصوصا نامه نگاری که از مطمئن‌ترین و سریع‌ترین راه‌ها برای انتقال یک پیام روشن است. نامه نوشتن ضمن اعلام به هم‌پیوستگی با میراث نیاکان، گویای ارزشگذاری برای مخاطب؛ همچنان سهم بزرگی در ارتباطات انسانی را به خود اختصاص می‌دهد، زیرا نگارش نامه به ما فرصت تأمل و به مخاطب فرصت تأثیرپذیری می‌دهد. سنت زیبای نامه نگاری علاوه بر بازنمایی اندیشه‌ها و روحيات نویسنده، گویای تأثیر تاریخی غیرمستقیم آن در کنار دیدار و تماس تلفنی است. از امام صادق علیه السلام روایت شده است که فرمود: «مهربانی و دوستی بین برادران دینی، در وطن به دیدار یکدیگر رفتن و در سفر به نامه نوشتن برای یکدیگر است.»

"نوشتار درمانی" می‌تواند به جان یک فرد پریشان و درمانده، روحی

تازه و نیرویی وصف ناشدنی ببخشد، مشروط به آن که با توجه قلبی نوشته باشد تا یادآورنده دلها شود. چنان که امام علی علیه السلام در موقعیت‌های مختلف می‌فرماید: «خردهای دانشمندان، در نوک قلم‌های ایشان است»، «فرستاده تو بیانگر میزان عقل تو و نامه تو گویاترین سخنگوی توست»؛ «نوشته، بازگو کننده نیت (اندیشه) است»، «نوشته (نامه)، نشان خرد مرد و دلیل فضل اوست»، «نوشته انسان، معیار فضل او و ژرفا سنج هوش اوست» و «چون نامه ای نوشتی پیش از آن که آن را مهر (امضا) کنی آن را بازنگری کن زیرا تو بر عقل و خرد خویش مهر می‌زنی».

امام صادق نیز در همین باره تصریح کرده اند: «از چگونگی نامه‌نگاری هر کس می‌توان بر میزان عقل و دانایی اش استدلال کرد». از گذشته همواره دانشمندان از پنندهای خردخواهانه و نصیحت‌های مشفقانه و آگاهانه در نامه‌های خود استفاده کرده‌اند. از این طریق به مسئولیت اجتماعی امر به معروف و نهی از منکر نیز جامه عمل پوشانده اند. همچنانکه امیرالمؤمنین می‌فرمود: «دانشمندان و حکمای (پیشین) چون به یکدیگر نامه می‌نوشتند (در آغاز نامه) این سه جمله را می‌انگاشتند: هر آنکس هم و غمش مصروف به آخرت بود خداوند مشکلات دنیای او را پایان دهد و کسی که درون خویش را اصلاح کند خداوند بیرون او را سامان بخشد و هر که میان خود و خدا را اصلاح کند، خداوند میان او و مردم را اصلاح نماید».

ذکر این نکته نیز اهمیت دارد که، پاسخ دادن به نامه از آداب مناسبات انسانی بوده است و از آنجا که هر نامه ای معمولا با تحیتی همراه است،

بعید نیست مشمول آیه ۸۶ سوره نساء که می‌فرماید: «هنگامی که به شما تحتیتی گفته شود پاسخ آن را به صورت بهتر یا همانند آن بدهید» بوده باشد. همچنانکه از پیامبر اکرم و امامان نقل شده که تاکید کردند: «برای پاسخ دادن به نامه، همچون پاسخ دادن سلام، حقی است. پاسخ دادن به نامه، همانند پاسخ دادن به سلام واجب و وظیفه است».

وصیت نامه نویسی، به عنوان آخرین پیام و سفارش به بازماندگان در شرع مقدس اسلام توصیه شده و در مواردی نیز واجب گردیده است. زیرا؛ نمایانگر همدفداری، تعالی روح، پرواز فکر، جبران کارهای نشده و احترام به حقوق همنوعان است. وصیت نامه به عنوان سند حقوقی، به اندازه ای مهم است که پیامبر ﷺ تصریح می‌فرماید: اگر کسی وصیت کند و بمیرد خدا نوابش بمیرد را به او می‌دهد. اگر کسی وصیت نکرده بمیرد معلوم می‌شود، چندان که مسئولیت‌پذیری نبوده است. و لذا در حدیث آمده: هر کس بی وصیت بمیرد، گناهش در زمان جاهلیت از دنیا رفته است.

وصیت‌نامه نوشتن خصوصا برای نسل‌نو، از سنت‌های اصیل فرهنگ اسلامی بوده که بزرگان مذهبی و ملی با ثبت تجربیات گرانقدر خود، نه فقط برای فرزندان‌شان، بلکه همه جوانان به یادگار ماندگار گذاشته‌اند که در ظرف زمان دچار فروپاشی نشده‌اند.

انسان‌های موثر از این فرصت بهره‌مندی کافی برده‌اند. ایشان در حالی که به این امر مهم عمل کرده‌اند، در سطر سطر نوشته خود بر افراد در خواب غفلت فرو مانده، بانگ بیدار باش زده‌اند و در آخرین درس زندگی، با فریاد شرک زدایی از توحید و ایمان خالص به آخرت، سبکبال

زیستن و سبکبار رفتن را برای عزیزان خود و نسلهای آینده به مثابه بهترین ارث به ارمغان گذاشته اند.

بازخوانی چنین دستورالعمل‌های ارزنده‌ای برای همگان مخصوصاً آینده سازان، نوعی مشورت گرفتن از گذشتگان برای سعادت در آینده خواهد بود. چنان که امیرالمومنین تصریح فرمودند:

هرکه با خردمندان مشورت کند، از پرتو خردها روشنایی گیرد؛

«مَنْ شَاوَرَ ذَوِي الْعُقُولِ اسْتِضَاءَ بَأَنْوَارِ الْعُقُولِ» [غررالحکم، ۸۶۳۴].

محتوای نوشته پیش رو، گنج‌نامه‌ای از بهترین وصیت‌نامه‌ها و دستورالعمل‌های دینی متناسب با همه مخصوصاً سرمایه اصلی جامعه و امیدهای آینده یعنی نوجوانان و جوانان است، که در دوره بلوغ با تحولات و بحران‌های بزرگ روحی مواجه می‌شوند، در این مرحله از رشد است که ایشان با اختیار و آزادی، بر اساس شناخت و معرفت باید هدف خویش را مشخص کنند. این انتخاب، نیازمند بینش‌ها و گرایش‌هاست تا بتوانند به آن واسطه، مراحل سلوک و اخلاق را به درستی طی کرده و با شناخت صحیح از رضایت و خشنودی، با طی آن مراحل به رضا و رضوان برسند. در این مسیر نباید از عمل و بحران‌های عمل غافل شوند.

بزرگان دینی همواره نسبت به تربیت معنوی فرزندان خویش مراقبت داشته‌اند و برغم مشغله‌های علمی، از تربیت صالح فرزندان خود غافل نبوده‌اند. از این رو اگر در سنت‌های ایشان دقت کنیم، همواره برای مرحله به مرحله زندگانی فرزندان خود، برنامه داشته‌اند.

ضمناً امید نیز همانند نوجوانان و جوانان؛ سرمایه اجتماعی است. زیرا افراد امیدوار با برنامه‌ریزی برای زندگی و آینده خود توانایی رفع موانع

متعدد را پیدا می‌کنند. جامعه امیدوار همواره در انتظار حل مشکلات و دستیابی به وضعیت مطلوب است. چرا که مشارکت بیشتر انسان‌ها را در امور گوناگون در پی داشته و حس وحدت و همبستگی مردم را افزایش می‌دهد. امید، چراغ روشنایی بخش زندگی است و در شرایط پرتنش عصر پسا اینترنت، ابررسانه‌ها و هوش مصنوعی کنونی می‌توان با دمیدن روح امید، جامعه خصوصا نوجوانان و جوانان را در برابر بحران‌های مختلف مصون کرد، با هر تفکر و گرایشی برای حل مشکلات و پیشرفت کشور، باید چراغ امید را همیشه روشن نگه داریم.

این نامه‌ها فراتر از زمان و مکان، چراغ راهی در مسیر طوفان‌های گوناگون زندگی در محورهای رابطه با خدا، رابطه با خود، رابطه با دیگران مخصوصا خانواده و رابطه با طبیعت بوده، ضمن معناداری زندگی، الگویی زیبا برای پدران و مادران همین اندیشمند می‌باشد، تا با تداوم وصیت نامه نگاری، باعث انتقال تجربیات ارزشمند خود در راستای همبستگی بیشتر با فرزندان و نسل آینده برای نورافشانی چراغ راه آینده ایشان باشند.